

ZILLEGHEM

DRIEMAANDELIJKSTIJDSCRIFT

36ste jaargang nr. 3 - juli-augustus-september 2015



verantw. uitg. Bertrand Denys, Klaprozenlaan 13, 8210-Loppem

ZILLEGHEM

Handelingen van de Kring
voor Heemkunde en Geschiedenis
'Pastoor Ronse'

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT

Bertrand DENYS <i>De gijzeling door de Duitsers van de Loppemse pastoors Wyseur en D'Huveltere op 19 oktober 1914</i>	87
Noël DENOLF <i>De wijk de Noordwandeling vroeger en nu (1955-1960)</i>	105
<i>Activiteiten</i>	123

36ste jaargang nr. 3 - juli-augustus-september 2015

Redactie en bestuur

Bertrand Denys, Klapprozenlaan 13, 8210 Loppem
Patrick Arnou, Burg. J. Lievensstraat 12, 8210 Zedelgem
Johan Braet, Wantestraat 136, 8310 Assebroek
Willy Casier, Wildebeekstraat 23, 8211 Aartrijke
Noël Denolf, Snellegemsestraat 118, 8210 Zedelgem
Pol Denys, Hendrik Baekelandlaan 57, 8211 Aartrijke
Paul Vandebussche, Guido Gezellelaan 44, 8210 Loppem
André Vanhevel, Belledreef 4, 8210 Veldegem
Johan Verplancke, Torhoutsesteenweg 396, 8210 Veldegem

Lidmaatschap: € 10,00

IBAN: BE48 7381 1720 5627 - BIC: KRED BE BB
Heemkundige Kring 'Pastoor Ronse' Zedelgem

Secretariaat en ledenadministratie

Willy Casier, Wildebeekstraat 23, 8211 Aartrijke
Tel. 0475/64.81.16 - E-mail: willy.casier@gmail.com

Redactiesecretariaat

Bertrand Denys, Klapprozenlaan 13, 8210 Loppem
Tel. 050/82.42.74 - E-mail: bertrand.denys@telenet.be

Website en Facebook

users.telenet.be/pastoor.ronse
www.facebook.com/groups/657109921075905/?fref=ts

Studies verschijnen in 'Zilleghem' of uittreksels daarvan mogen niet gebruikt noch aangehaald worden zonder te verwijzen naar dit tijdschrift en de auteur. Iedere auteur is verantwoordelijk voor de inhoud van zijn artikels.

Illustratie op de cover

*Oud Zedelgems dorpsgezicht: de Groenestraat, vermoedelijk begin jaren 1920.
Fragment uit een prentbriefkaart, uitgegeven door Van Paemel-Cosmas,
fotograaf te Snellegem (verzameling Gemeentearchief Zedelgem)*

De gijzeling door de Duitsers van de Loppemse pastoors Wyseur en D'Huvettere op 19 oktober 1914

Bertrand DENYS

Ons artikel over 'De inname van Loppem door de Duitsers op 14 oktober 1914', dat eerder verscheen in *Zilleghem*¹, baseerden we volledig op fragmenten uit de dagboeken van de edellieden Joseph Coppieters en Albert van Caloen.² We lieten beide dagboekschrijvers slechts aan het woord over de periode van woensdag 14 t.e.m. zondag 18 oktober, omdat op maandag 19 oktober te Loppem iets ernstigs gebeurde.

Op zondag waren enorm veel Duitse troepen over de smalle weg door Loppem getrokken o.a. het nogal ruwe 208 RIR dat in dronken toestand het dorp op z'n kop zette.³ Beide kasteelheren moesten dan ook veel hoge Duitse officieren onderdak verlenen voor één nacht. Voor het kasteel van Joseph Coppieters werd zelfs gedefileerd voor een generaal. Het machtige Duitse heir kon zijn angst voor spionnen en franc-tireurs (burgers die zagezegd op hen schoten) niet verbergen en reageerde soms geëxalteerd of paniekerig op verdachte waarnemingen in een dorp waarvan het hart onrustig klopte. Vooral de kerktorens of

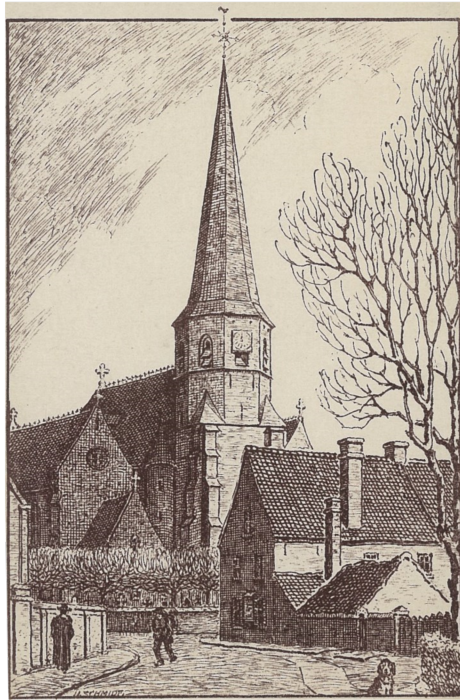


Fig. 1 - Duitse Feldpostkarte met de kerk van Loppem (archief Kasteel van Loppem)

windmolens stonden slecht aangeschreven bij de Duitse legerleiding. In Loppem meenden zij lichtsignalen voor de terugtrekkende Belgische troepen op de kerktoren waargenomen te hebben. Pastoor Conrad Wyseur en onderpastoor Edmond D'Huverttere werden ter verantwoording geroepen en zouden als gijzelaars gevankelijk meegevoerd worden.⁴

Op het kasteel van Caloen bracht de Duitse generaal von Dörer⁵ de nacht van 18 op 19 oktober door en vertrok als

laatste man rond 8 uur. Wat er daarna gebeurde, vertelt Albert van Caloen in geuren en kleuren in zijn dagboek:

19 oktober maandag, bijna 8 uur na het vertrek van onze generaal von Dörer, begaf ik mij naar het dorp om te zien wat er gebeurd was. Ik ontmoet Idalie⁶ die me vertelt dat zij voor een gesloten kerkdeur stond en dat iemand haar gezegd had dat de pastoor⁷ (Wyseur) en de onderpastoor (D'Huverttere) gearresteerd waren. Ik ga van verschillende kanten informatie inwinnen, in het klooster⁸, bij de broeders⁹, bij de secretaris¹⁰. Niemand geeft mij precieze details. Ik loop dan tot aan de pastorie. Ik vind er de meid, helemaal van streek. Zij vertelt mij dat twee soldaten inderdaad de pastoor meegenomen hebben rond 7

uur en dat zij niet weet wat ze met hem gedaan hebben. Bij de onderpastoor¹¹ doet niemand open. Eindelijk vind ik de meid bij Karel Redee¹² en ik verneem er dat haar baas en mijnheer pastoor bij Henri Casert¹³ moeten zijn. Ik ga er heen en ik vind hen er inderdaad onder bewaking van soldaten. Zij zeggen me dat zij waarschijnlijk mee moeten als gevangenen met de transportcolonne. Ze wachten op bevelen om te vertrekken. Ik ga onmiddellijk terug naar huis om de attesten die ik als goede relatie gekregen had van de generaals Stumpf en von Dörner op te halen. Terzelfder tijd vraag ik juffrouw Van Poucke¹⁴ die beter Duits kent dan ik, om me te vervoegen bij Henri Casert.



Fig. 2 - Bidprentje van pastoor Wyseur
(A. VERVENNE, De parochie Loppem, fig. 17)

Als ik daar aankom, verklaren ze mij dat de aanhouding van de priesters bevestigd is en dat ze naar het hoofdkwartier overgebracht zullen worden. Ik antwoord aan de officier dat ik in dit geval die heren in alle vrijheid verlang te vergezellen om hun zaken te regelen en te getuigen als burgemeester van de gemeente. Hij antwoordt dat hij dat toestaat en dat als ik direct een koets en een paard vind, ik hen mag voeren, anders moeten zij stappen of op de bagagewagen. Ik loop naar Henri Van Reybrouck¹⁵ en vraag hem zijn paard in te spannen. Bij de zusters van het klooster krijg ik een oude koets ter beschikking.

Op het moment dat we de dorpskom gaan inrijden, komt juffrouw Van Poucke er aan, een geweldige scène makend met één van de onderofficieren, die haar zegt dat zij zich niet moest mengen in deze zaak en niets moet vragen. We vertrekken en er is een nieuwe scène, nog geweldiger, tussen twee onderofficieren, van wie er één een soldaat in de koets wil laten plaatsnemen bij de gevangenen en de andere op de bok. Ik, die per se mee wil, moet te voet gaan. Uiteindelijk beslissen zij dat de gevangenen in de koets moeten met een soldaat en omdat ik de koets men, mag ik ook op de bok.

Wij vertrekken om 9 uur in het midden van de colonne van het 2de bataljon (±200 voertuigen met levensmiddelen en bagage). De tweede soldaat die met de bewaking van de gevangenen belast is, houdt zich dicht bij het portier van de koets. De gevangenen krijgen bij de start het verbod van te praten met vreemden, maar mogen wel met elkaar spreken.

De colonne zet zich in beweging richting Heidelberg en Zedelgem. Voor de pastorie van Zedelgem merken wij een zekere agitatie bij de mensen en vernemen vervolgens welk drama zich daarnet afgespeeld heeft voor de molen van Lievens. Een vluchtende jongeman is gewond door een geweerkogel, afgeschoten door de Duitsers. De molenaar en zijn knecht zijn gearresteerd en vergezellen onze colonne in een carriole¹⁶. (Hier vergist Albert van Caloen zich deerlijk. Zie relaas van de Zedelgemse pastoor Ronse in voetnoot. B.D.)¹⁷

Wij nemen de steenweg voorbij de herberg 'De Blauwe Kroon',¹⁸ die langs het Vloethemveld leidt en uitkomt in Aartrijke. Op 5 minuten van de rand van de dorpskom, helemaal ingesloten tussen twee taluds houdt onze colonne halt. Het moet dan ongeveer middag zijn. Tegen drieën, en daar we toch blijven staan en nog niets gegeten hebben, vraag ik toestemming om naar het dorp te gaan om wat eten te kopen. Ze laten me vergezellen door een soldaat, maar de legers die de laatste vijf dagen door het dorp getrokken zijn, hebben alle provisies



Fig. 3. - Weg die de gegijzelden samen met burgemeester van Caloen en koetsier Vanreybrouck aflegden van 19 tot 22 oktober 1914. De vierde dag keerden ze terug naar Loppem. Met dank aan André Vanhevel voor het kaartje.

opgekocht. Ik vind er nog slechts een peperkoek van 0,50 fr., maar in een kleine hoeve bemchtig ik nog enkele boterhammen en appels die wij delen.

Tegen de avond delen zij ons mee dat wij de nacht zullen doorbrengen op deze plek. Omdat de duisternis ingevallen is, mag ik de plaats niet meer verlaten. Zij verlenen me toch toestemming om in de koets te slapen, samen met de gevangenen. Ik vergeet nog te zeggen dat de soldaat, na 2 à 3 uur oncomfortabel zitten op de bok, toestemming krijgt om over te stappen naar de andere kant van de koets. Er worden wachten uitgezet op de taluds, op een bepaalde afstand van elkaar en er worden voorzorgen genomen om nachtelijke aanvallen te vermijden. Zo is het formeel verboden ons paard uit te spannen. In geval van alarm, zeggen ze ons, moeten we direct vertrekken. Tegen tienem, meen ik, en zonder twijfel ongesteld door die lange tocht en door het slechte eten en zijn slechte spijsvertering, voelt de pastoor zich ziek worden. Ik verkrijg met zekere moeite dat hij de koets mag verlaten, terwijl de soldaat eerst duidelijkheid wil door met zijn elektrische zaklamp het gezicht van de pastoor te belichten. Hij wil zien of hij bleek is en zweet. Na enkele minuten keert de pastoor naar hem terug. Het is zelfs niet mogelijk de zieke een glas fris water te bezorgen, maar onze bewaker heeft de goedheid de pastoor wat koude koffie uit zijn veldfles aan te bieden. We stappen opnieuw in de koets, maar zoals verwacht, slapen we weinig. Af en toe lossen de wachten enkele schoten vanop de taluds. Ik snap het nut ervan niet. Voor burgers als wij lijkt het wat luguber.

Dinsdag 20 oktober. *Zij komen ons meedelen dat wij voortaan (wij zijn al 24 uur op stap) ons eten zullen ontvangen samen met de soldaten. Wij krijgen twee grote verse broden en een kom koffie. We vullen met veel smaak onze lege maag. Wat later, tegen tienem, bereiden zij soep die zeer voedzaam is. Ook wij krijgen er, maar zij delen ons mee dat wij direct moeten vertrekken. Door de hete soep brand ik verschrikkelijk mijn mond.*

Wij vertrekken tegen elven en na verschillende haltes, komen wij tegen drieën in de Eernegemse dorpskom aan, waar de hele colonne halt houdt. Zij doden er met gewerschoten twee arme paarden die niet meer in staat zijn hun weg voort te zetten. Eernegem staat nog danig in rep en roer. Een dag of twee geleden heeft een Eernegenaar een Duitser op heterdaad betrapt en hem met een hakbijlslag gedood, wat hij door zijn slecht gedrag overigens volledig verdiend heeft. De Duitse autoriteiten beslisten eerst het dorp plat te branden en 60.000 fr. boete op te leggen. Ze hebben ten slotte het huis van de schuldige in brand gestoken en 30.000 fr doen betalen door de gemeente. Alle mannen van Eernegem zijn op de vlucht geslagen.¹⁹

Zij staan me toe van alleen een tochtje door het dorp te maken en logement te zoeken. Ik vind een braaf boertje met de naam Demarez, afkomstig van Zedelgem, die beweert ons vroeger allemaal goed gekend te hebben. Hij geeft me zijn twee resterende eieren en melk en boterhammen. Ik breng drie liter melk en boterhammen mee voor de gevangenen. Als ik bij de koets aankom, vind ik onze gevangenen in een goede kamer geïnstalleerd, waar zij, zeggen ze ons, de nacht zullen doorbrengen. De soldaten die hen bewaken, zijn zichtbaar vriendelijker geworden. Ook kapitein Hagemann (chef van de colonne) die overigens sinds de start heel correct is geweest, komt me zeggen dat hij erg hoopt dat onze zaak vandaag opgelost raakt en dat wij in elk geval morgenvroeg met een bewaker tot bij de generaal gebracht zullen worden.

Als ik 's avonds bij Demarez²⁰ terugkeer voor de overnachting, ontmoet ik Lievens die mij bij zijn rijtuig roept en met instemming van zijn bewaker ga ik aan De Vos (Leonard De Vos) vragen of hij zijn vriend te slapen kan leggen. Op dat ogenblik hoor ik een heftige aanspreking die ik voor een levendige woordenwisseling tussen twee Duitsers neem. Zo zet ik, wat gehaast om terug te keren, mijn weg voort. Dan merk ik in een oogwenk dat ik achtervolgd word en aangemaand halt te houden voor een grote, zwaar besnorde onderofficier die me

overstelpt met een reeks beledigende termen en bedreigingen die ik van mijn leven niet gehoord heb. Hij besluit dat ik vanaf nu gevangene ben en dat twee van zijn soldaten zich met mijn persoon bezig zullen houden. Na twee minuten komt hij



Fig. 4 - Albert van Caloen, burgemeester van Loppem van 1892 tot 1932

terug naar mij en zegt: "Wat doe jij hier?" Ik antwoord hem dat ik op vraag van een andere onderofficier hoop een bed te kunnen vinden voor Lievens en zelf te kunnen slapen. Ik leg hem ondertussen de papieren voor van de generaals Stumpf en Dörner. Ik zie de figuur zienderogen veranderen. Duitser: Waarom hebt u dat niet eerder getoond?

van Caloen: Omdat ik er de tijd niet voor gekregen heb.

Duitser: Eh wel dan, u bent vrij.

van Caloen: Ik dank u, mijnheer.

Wij gaan van elkaar weg als de beste vrienden van de wereld.

Ik keer heel vlug terug naar mijn brave boer, overtuigd mij niet meer mee te laten sleuren in dergelijke uitvallen, zelfs niet om Duitse onderofficieren te plezieren. Nauwelijks daar aangekomen en na 5 minuten voorbereiding op een goed bed dat die brave mensen voor mij klaargemaakt hebben, komt een soldaat me verwittigen dat hij net het bevel voor de colonne ontvangen heeft om te vertrekken en dat ik direct de koets moet vervoegen. Er is inderdaad al enige beroering en na enkele minuten zet de colonne zich bij zessen in beweging. Als het vooruitzicht van een tweede nacht zonder slaap zich aankondigt, troosten wij ons een beetje met de gedachte dat wij het zo verlangde hoofdkwartier zullen

bereiken en dat het uur van onze bevrijding nadert. Een klein incident bij de start: ons paard breekt één van zijn breidels door dat vertrek in het donker. Enkele scheldwoorden aan het adres van onze koetsier, maar alles raakt opgelost en we nemen onze plaats weer in, bijna in de staart van de colonne. Wij doorkruisen Eernegem-dorp zonder andere incidenten. Met de gewone snelheid, volgens onze berekeningen, van één à twee kilometer per uur, komen wij tegen achten aan de grens van Eernegem en Koekelare.

Nieuw oponthoud en na wat tijd van aarzeling, delen zij ons mee dat het mogelijk is dat wij niet meer vooruit zullen kunnen en dat op een bepaald moment niemand nog zal mogen bewegen door alarmsignalen. Wij horen zeer duidelijk het kanon en we zien hoe ze veel strengere voorzorgen nemen dan de vorige nacht. Nochtans wen je aan alles en wij nemen ten slotte ons deel en proberen nieuwe, ingenieuze systemen te vinden om te slapen in een koets met één ruimte. Het tastbaarste resultaat van onze inspanning is dat wij de volgende dag een beetje vermoeider zijn dan gedurende de nacht en dat wij met stramme rug en vooral benen zitten.

Woensdag 21 oktober.

De Duitsers zetten koffie volgens de gewone ceremonie en ze bieden er ons aan. Wij hebben nog brood. Zij offeren ons zelfs spek, maar ikzelf heb er helemaal geen trek in. Een laatste appel vervangt de boter en levert ons een goed ontbijt. Het vertrek wordt meer dan ooit moeilijk en op een gegeven moment vertelt onze kapitein dat ze ook achteruitgaande zouden kunnen vertrekken. Enfin, tegen negenen komt er een bevel tot vertrek en wij vorderen met grote snelheid een volle kilometer. Wij zijn nog op het grondgebied van Koekelare, op de steenweg van Torhout naar Oostende, aan de Halve Barriere. Halte van de hele colonne en bevel om de voertuigen met levensmiddelen naar voren te laten gaan. De bagage en de gevangenen moeten ter plaatse blijven langs de weg. De kanonade wordt

heftiger en elke ontploffing wordt voorafgegaan door een fel licht. Soms klinken veel heftiger ontploffingen. De kapitein vertelt ons dat er een zeeslag en één (= een slag) langs de IJzer bezig zijn. Hij voegt eraan toe dat wij op dit moment geen gevaar lopen. Alles verloopt inderdaad als gewoonlijk. Er wordt soep gemaakt die beter is dan ooit en vergezeld van een goed stuk vlees. Verscheidene soldaten gaan op jacht in een groot klaverveld. Ik zie er één een konijn schieten. Anderen knallen kippen en eenden neer. Ik weid hier even uit om een klein incident te melden dat kort voor het morgengloren plaatshad met onze koetsier Henri Van Reybrouck. Het neemt de proporties aan van een drama waarvan hij al de tragische dimensie beseft: de dood met de kogel, zoals er wordt gezegd. Van Reybrouck had afgelopen zondag bij hem thuis in Loppem soldaten te slapen gelegd en had enkele kogels van hen gevonden. Verveeld dat hij ze in zijn zak gestopt had, legt hij ze nu aan de voet van een boom, maar dit wordt opgemerkt door enkele soldaten. Hij waant zich al voor de krijgsraad en is danig in de war en begint zijn zaak te pleiten. De soldaten glimlachen eens, wisselen wat plezante opmerkingen uit over hem en zeggen onder elkaar "Das ist nicht schlimm²¹". Na alles begrijpt hij dat hij een slimmerd was of een spion. Zijn zaak wordt nog verdachter bij het ontdekken van een schaar die hij op zak heeft en een serie foto's van Franse en Duitse vliegtuigen. Hij bekent me dat hij de schaar in een waterloop geworpen heeft en dat hij de vliegtuigen ingeslikt heeft.

Laten we de uitweiding afbreken en terugkeren naar onze eigen zaken. Het lijkt hier zeker ernstig te worden. Het kanon gromt nu zoals wij het nooit tevoren hebben gehoord. We onderscheiden de machinegeweren van het knetteren van het geweervuur. Alle mannen van de colonne worden door hun chefs verdeeld in pelotons. Niemand lacht nog en we hebben de indruk dat zij nu moeten bewijzen dat zij er voor de eerste maal voor gaan. Het is het moment om onze voorzorgen te nemen op alle eventualiteiten en we hebben er geen tekort aan. Gelukkig bereiken de kogels ons niet, niettegenstaande dat we maar op ongeveer drie

kwartier van de vuurlijn zitten. Na enige tijd zien we lichtgewonde soldaten te voet aankomen, gevolgd door verscheidene karren en auto's met gewonden die niet kunnen lopen. Zij zeggen allen dat de slag²² verschrikkelijk is, dat de Engelsen zich sterk verschanst hebben en dat de Belgen leeuwen zijn. Onze onderofficier legt uit dat de Engelsen vier rijen kanonnen opgesteld zouden hebben langs de IJzer. Ik zeg daarop dat men zich aan alles aanpast. Niettegenstaande het helse lawaai van het kanon en door de vaak slaap ik diep in op een goede strooien beddenzak in een put van 2 bij 4 m. Om 4 uur komen ze ons melden dat wij met onze gevangenen naar de dichtstbijzijnde hoeve van ons kamp kunnen gaan, bewoond door een zekere Pollentier, broer van de oud-burgemeester van Koekelare²³ en eigendom van Mr. Martens-Breydel van Gent. Die arme mensen zitten daar zo verlaten en ofschoon ze angstig zijn, lijken ze heel gelukkig van vrienden te zien. Ze kunnen zich niet voorstellen wat die twee pastoors hier doen. Ik kan enige diensten bewijzen aan die arme mensen door hun opeisingsbonnen te geven en hen van dienst te zijn als tolk, zoals ik de laatste dagen zo vaak de gelegenheid heb gehad om dat te doen. Zij maken voor ons twee bedden klaar in hun beste kamer (spijtig heel vuil) en we zullen ten slotte een goede nacht doorbrengen. Ik heb nog vergeten te noteren dat wij nog twee alarmen gehad hebben in de loop van die dag door de aankondiging van een vliegtuig. De eerste is een Duitse gevechtswagen. De tweede is volgens onze soldaten een Frans luchtschip, maar het is zo hoog blijven hangen dat ik er nooit toe gekomen ben het te ontdekken. We zitten nauwelijks in bed wanneer we veel lawaai horen. Op de weg en in de boomgaard van onze hoeve, zien we veel spannen dieren van alle slag, waaronder verscheidene paarden. Ik denk dat het kanonnen zijn en munitie. De leiding van die nieuwe colonne, naar hij ons vertelt, moet het voltallige personeel inspecteren van zijn collega. Het is zo dat wij een hoge officier met zwarte baard zien verschijnen, die me wekt en vraagt of ik wel degelijk de burgemeester van Loppem ben en of ik vrijwillig twee gevangenen begeleid. Op mijn bevestigend antwoord, trekt hij zich terug en

wenst ons een excellente nacht. Die wordt onderbroken door een lichte paniek. Ik word wakker en spring op bij het horen van een kogelregen op het pannendak van onze hoeve. Het is, geloof ik, een regiment dat op de weg voorbijtrekt.

Donderdag 22 oktober

Zij (de Duitsers) hebben problemen om ons koffie te bezorgen ten gevolge van het ontbreken van water in de pompen en de tankwagens. Ten slotte krijgen we er toch en we maken ons ontbijt klaar samen met kapitein Hagemann, die met ons zijn boter deelt die ik hem bezorgd heb. Hij biedt ons koeientong aan. We zijn intieme vrienden geworden. Hij vertelt ons dat hij in de rubberhandel zit. Hij geeft ook toe dat de strijd harder is dan ze gedacht hebben en dat ze veel verliezen incasseren, maar dat de vijand toch bijna omsingeld is en dat zij in elk geval zullen zegevieren. Hij voegt er ten slotte nog aan toe dat hij overtuigd is van de onschuld van onze gevangenen, maar dat hij zonder bevel niets kan doen. Zij zullen dan gefusilleerd worden. Wij blijven perplex achter en weten helemaal niets te zeggen. Wat zal er met ons gebeuren? Kome wat komt.

Tegen negenen zien we onze kleine kapitein toesnellen met een vrolijk gezicht. Hij zegt ons dat wij allen vrij zijn ("Zy zynt alle frei") en jullie kunnen onmiddellijk vertrekken.²⁴ Onnodig eraan toe te voegen dat onze pakken vlug gemaakt zijn en voorzien van een geldige pas, laten we het vertrekorder niet herhalen. We wisselen handdrukken uit en een uitnodiging om mekaar nog eens te ontmoeten na de oorlog. Het is een volwaardig afscheid.

De meest gehaaste in onze buurt is de kleine blonde onderofficier, door Reybrouck "de kruiswegjood" genoemd. Ik geloof dat hij in de hiërarchische orde de hoogste is na kapitein Hagemann. Hij wordt Feldweibel genoemd.

De onderofficier met de zwarte snor komt ons ook de hand schudden. Maar keren we nu terug naar het vertrek. Nauwelijks zijn we weg en de vijandelijke linies en

de laatste soldaten nog in het gezicht, of Reybrouck herkent de duiker waaronder hij de schaar verborgen heeft. Hij stelt me voor even te stoppen om ze mee te nemen. Slechts met grote moeite breng ik hem aan het verstand dat dit wel het laatste is om zich in nieuwe avonturen te storten. De 3,50 fr. die de schaar gekost heeft, zal ik hem terugbetalen.

Onze terugkeer is een ware triomf. De mensen, die zonder twijfel onze groep

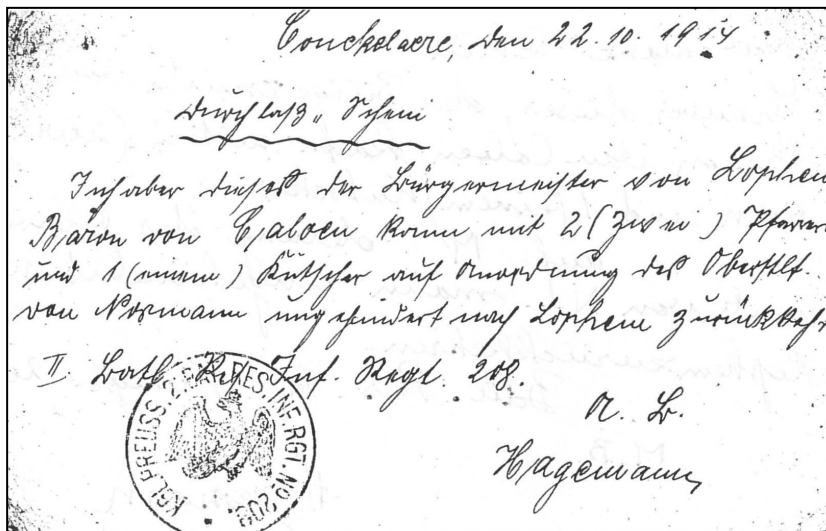


Fig. 5. - 'Schein' of vrijgeleide om terug te reizen naar Loppem (Archief Kasteel van Loppem). De tekst luidt in vertaling:

Koekelare, 22.10.1914

Vrijgeleide

De bezitter van deze pas, burgemeester van Caloen van Lophem, mag met 2 (twee) pastoors en 1 (een) koetsier en met toestemming van de 1e luitenant von Normann ongehinderd naar Lophem terugrijden.

II Bataljon Res. Inf. Regt 208

M. L.

Hagemann

herkennen, overigens zuiver aristocratisch, klappen in de handen en zwaaien met hun zakdoek. In Eernegem staat een talrijke groep voor het huis van onze vriend Demarez. Wij worden vragen gesteld door de dokter, de notaris... Mr Wodon volgt ons op de fiets om het verhaal van onze avonturen te horen. In Aatrijke stoppen wij bij de pastoor²⁵ die ons zijn ramen laat zien die doorzeefd zijn door kogels, afgeschoten door Belgen die zich in Wynendale bevonden bij de intocht van de Duitsers.

Wij komen erg gelukkig en tevreden in Loppem aan tegen halftwaalf, omringd met blijken van hartelijke sympathie van zij die van alle kanten naar ons toekomen. God die ons begeleid heeft en deze zaak goed heeft doen aflopen zij gezegend!

Bijlage

Pastoor Conrad Wyseur, één van de twee krijgsgevangenen, schreef zelf een Nederlandstalig verslag van de vierdaagse gijzelingstocht in zijn *Liber Memorialis parochiae Lophem*.²⁶ De tekst straalt een zekere sereniteit en flegma uit en gaat niet in op details. Hij maakt deel uit van een ruimere schets van de oorlogsgebeurtenissen 1914-1918 te Loppem die na de oorlog door het bisdom Brugge gevraagd werd. We citeren hem ter vergelijking integraal.

Den maandag morgen 19 october, de Duitschen, willende de bevolkinge den schrik in 't lijf jagen, deden den eerweerden heer paster en den eerweerden heer onderpaster mijnheer Edmond D'huvettere, als krijgsgevangen mede, onder voorwendsel dat van op den toren met lichten teekens gegeven waren geweest aan de engelsche troepen. De officier, een zekere heer leutnant of uberleutnant Hagemann van Hamburg, zoo ons memorie ons niet faalt en de soldaten die ons

mochten bewaken zijn niet boos geweest ten onzen opzichte, integendeel. Men heeft ons, door Zedelghem, Aertrycke en Erneghem meêgevoerd tot op het grondgebied van Couckelaere. Den donderdag voornoene is een officier ons komen zeggen. Die herren sind frei. Wij hebben voor geenen krijgsraad moeten verschijnen. Bij het afscheid hebben officiers en soldaten ons de hand gedrukt.

Voor dat wij Lophem verlieten, heeft de Weledele Heer Jonker Albert baron van Caloen, burgemeester, ons een rijtuig bezorgd in hetwelk hij vrijwillig heeft meêgereisd om ons te dienen tot beschermer. Hij weze honderd maal bedankt. De koetsier is Mijnheer Henri Vanreybrouck geweest. Hij ook weze hartelijk bedankt.

Eindnoten

¹ *Zilleghem*, jg. 35, nr. 3 (september 2014), p. 104-121.

² Albert baron van Caloen (1856-1933) bewoonde het Groot kasteel van Loppem en was tijdens WO1 burgemeester. Hij hield sporadisch een in het Frans geschreven dagboek bij dat zich nu in het kasteelarchief bevindt. We danken hierbij de Stichting Jean van Caloen voor de toestemming tot raadpleging van het document in het archief van het kasteel.

Joseph ridder Coppieters (1881-1960), secretaris van het Hulp- en Voedingscomité te Loppem. Ook hij noteerde dagelijks de voornaamste gebeurtenissen te Loppem en omstreken. Hij liet, in tegenstelling tot Albert van Caloen, geen dag onvermeld. Zijn manuscript bevindt zich in het Brugse stadsarchief onder het nummer 'handschrift 47'. Zie onze voetnoten 2, 3 en 4 in ons artikel van september 2014.

³ Het RIR208 (Reserve Infanterie Regiment) was actief van 1 september 1914 tot 11 januari 1919. Het was gevestigd in Pruisen en behoorde tot de 44 Reservedivisie, de 88 Reserve Infanteriebrigade (1914-1917) en de 87 Reserve Infanteriebrigade (1917-1918). Behoorde bij de infanterie en telde 2.500 soldaten, meestal afkomstig uit Braunschweig, Celle, Hildesheim, later ook uit andere gebieden. Het RIR208 maakte in oktober-november 1914 de eerste slag bij Diksmuide mee. (Wikipedia)

- ⁴ Over deze gijzeling, zie: Alban VERVENNE, *De parochie Loppem*. Loppem, Heemkundige kring van Loppem, 1980, p. 121.
- ⁵ De naam is erg onduidelijk geschreven in het manuscript. We twijfelden tussen Dörer en Dever. Over beide namen vonden we geen enkele informatie.
- ⁶ De volledige naam van deze Idalie konden we niet achterhalen.
- ⁷ Sinds 1893 was Conrad Wyseur (Wevelgem 1849-Loppem 1919) pastoor van Loppem. De onderpastoor heette Edmond D'Huverttere (Ruisselede 1869-Houtave 1947). Hij verbleef te Loppem van 1898 tot 1924.
- ⁸ Gelegen aan de huidige Ieperweg, tegenover het parochiaal centrum.
- ⁹ Gelegen aan de huidige Stationsstraat. Het huis bestaat als dusdanig nog steeds en hoorde bij de vrije lagere jongensschool. Nu nr.16. Daar verbleven toen de broeders-onderwijzers Jos Van Damme (br. August, 1911-1930), Henri Bultynck (br. Emiel, 1911-1918), Désiré Martens (br. Archangelus, 1913-1919). Zie Roger ALLEMEERSCH, *Honderd jaar Vrije Lagere Jongensschool te Loppem 1879-1979*. Loppem, Gesubsidieerde Vrije Jongensschool Loppem, 1979.
- ¹⁰ Gemeentesecretaris Henri Bethuyne (°02-10-1863) woonde toen aan de huidige Stationsstraat 26, A 31b. Was aanvankelijk onderwijzer aan de vrije lagere jongensschool van Loppem.
- ¹¹ De onderpastoor Edmond D'Huverttere (°1869) woonde toen aan de huidige Ieperweg 11, in een huis dat van het bejaardentehuis Sint-Jozef afhing. Zijn meid was Leonie De Cramer (°1865).
- ¹² Bakkerij en winkel bij de kerk. Gesloopt in de jaren zestig. Zie de foto bij ons artikel in *Zilleghem*, jg. 35 (2014), p. 156. Hij woonde met zijn vrouw Sidonie Van Ryckeghem op Dorp A 190. Het echtpaar had toen twee kinderen, Eduard (°1910) en Joseph (°1914).
- ¹³ Schilder Henri Casert (°20-02-1857) woonde toen met zijn vrouw Mathilde Maes en hun kroostrijke gezin aan de Rijselweg C7.
- ¹⁴ Over deze juffrouw vonden we geen informatie terug.
- ¹⁵ Henri Van Reybrouck (°05-06-1868) woonde als koopman op het adres Statie (C138) samen met zijn vrouw Melanie Bulckaert, dochter van aannemer Louis. Het gezin was kinderloos.
- ¹⁶ carriole: karretje, wagentje (petit chariot).
- ¹⁷ Pastoor Ronse schrijft op 19 oktober in zijn dagboek: "Daar niemand verbod gaf, draait Lievens molen en bij de kerk heft de wind papieren in de lucht. Woestaards springen den torentrap op en loopen tewege boven het kerkegewelf om voorwendsel van verraad te vinden, maar lompe voet stuikt door het licht gewelf en beteuterd zakken de helden beneën. Intusschentijd is ander bende Mme Vande Voordes huis, dat zij pastorij meenen, binnen gestormd, recht over de kerk, maar

geen pastor!.. Derde bende was intusschentijd naar Lievens molen. Ze sprint den trap op, schiet, en oude, brave Jan Floré (°1838) valt met vermorzeld been ten gronde neer... en sterft!..." Ook de passage van de Loppemse geestelijken gaat niet onopgemerkt voorbij: "Ten 7 ure trokken de Huzaren naar den IJzer, maar de achterwacht komt bezopen van Lophem toe. Den ouden pastor van Lophem, E.H. Koenraad Wyseur, voert zij met E.H. onderpastor D'Huvettere gevangentlijk meê. Ook moet zij den pastor van Zedelghem hebben en daarom spionagehistorie uitvinden."

¹⁸ Uit de tekst kunnen wij niet afleiden of ze aan de kerk de huidige Laurentiusstraat inslaan of doorrijden tot het kruispunt Heirweg-Snellegemsestraat. Voor de eerste keuze pleit de zin "voor de pastorie van Zedelgem merken wij een zekere agitatie..." De pastorie stond aan de toenmalige Kronestraat (= de huidige St.-Laurentiusstraat), wat afgelegen van de weg.

¹⁹ Het betreft de Duitse soldaat Max Kastle, Schütze (=schutter) van het RIR 8, MGK die door herbergier Charles Provoost werd vermoord. Zie Antoon VERBEKE, 'De Duitse begraafplaats uit de Eerste Wereldoorlog', in: *Ernigahem*, jg. 25 (2006), nr. 4, p.111-112 en Jules DEPUYDT, *Het Oorlogsdagboek '14-'18 van Jules Depuydt*, Zedelgem, Heemkundige Kring Pastoor Ronse, 1997, p. 2.

"Tijdens de eerste nacht van de bezetting werd een vermoorde Duitse soldaat in een greppel op een braakliggend stuk grond langs de Bruggestraat gevonden. Gijzelaars werden gevangengenomen en de Duitsers dreigden om het dorp plat te branden als ze binnen 24 uur geen 30.000 fr kregen. In ijtempo werd het vereiste bedrag bij de begoede Eernegemse families ingezameld. Het dorp was gered." Zie: www.ernigahem.be

²⁰ Ook deze persoon konden we niet identificeren. Met dank aan de heer Jozef Depuydt.

²¹ De soldaten zeiden waarschijnlijk: "Das ist nicht verständig (klug)" i.p.v. "Das ist nicht schlimm" (=erg).

²² Het betreft de eerste slag aan de IJzer 18-31 oktober 1914.

²³ Karel-Louis Pollentier was burgemeester van Koekelare van 1881 tot 1904 en raadslid van 1907 tot zijn dood in 1920. Bleef zijn leven lang vrijgezel. Met dank aan Bernard Lootens van de Spaenhiers Koekelare.

²⁴ Het 'Durchlasz Schein', het document waarmee je je vrij kon bewegen en ondertekend door Oberleutnant Hagemann, vindt u in bijlage.

²⁵ Pastoor was daar toen Desiderius Flour (Diksmuide 1855-Aartrijke 1942). Hij was pastoor van Aartrijke van 11 september 1911 tot 1937. Tijdens WO1 had hij twee onderpastoors: Victor Priem (1899-1919) en Camiel Gailliaert (1913-1923).

²⁶ Bewaard in het archief van de pastorie van Loppem, Dorp 12.

Onder meer puttend uit bovenstaande bijdrage van Bertrand Denys werkte de gemeente Zedelgem tijdens het voorjaar van 2015 een nieuwe, thematische fietsroute uit, gewijd aan de Eerste Wereldoorlog. Deze nieuwe fietsroute kadert in een ruimer erfgoedproject van Ginter en regiowerking Brugs Ommeland, genaamd:

‘t Groot Verzet

Fietsen door bezet gebied

In elk van de 7 Gintergemeenten (Gistel, Ichtegem, Koekelare, Kortemark, Oudenburg, Torhout en Zedelgem) werd een fietsroute uitgestippeld. Zo wil Ginter je graag onderdompelen in wat zich hier 100 jaar geleden afspeelde. Kleine en grote verhalen worden verteld over het leven in bezet gebied. De 7 fietslussen zijn gebundeld in een gratis brochure, die te verkrijgen is in het gemeentehuis. De route in Zedelgem en Loppem is 22,5 km lang. Ze is volledig bewegwijzerd en op de voornaamste plaatsen voorzien van infoborden.



De wijk de Noordwandeling vroeger en nu (1955-1960)

Noël DENOLF

Toen ik in het najaar 2014 wat bladeren opruimde in mijn tuin ter Snellegemsestraat 118 en een korte rustpauze inlaste, overzag ik de landerijen gelegen in de driehoek Snellegemsestraat – Diksmuidse Heirweg – Kezelbergstraat en kwamen de herinneringen weer boven aan toen ik in de jaren vijftig 10/12 jaar was. Nog altijd kan ik er een grazende koe of schapen zien. Gedurende 60 jaar is nog niet veel veranderd. Een geluk dat wij nog kunnen genieten van de mooie natuur. Maar het had anders kunnen zijn. De driehoek waarvan sprake, is enkele jaren geleden in kaart gebracht met de bedoeling het te verkavelen, maar binnen dit perceel ligt een stuk landbouwgrond dat destijds geschonken werd aan de St.-Sebastiaansgilde en dat was een struikelblok of een blok aan het been van verkavelaars en...

Maar het uitzicht van de wijk De Heirweg of Erreweg zoals staat te lezen in de bevolkingsboeken, is tussen 1955 en nu totaal veranderd van uitzicht. Heel wat woningen zijn er bijgekomen of vernieuwd. De wijk



*Fig. 1 - Rechts café De Noordwandeling bij Richard Vanpraet en links café Vierwege, nu Den Heirweg, met achteraan feestzaal Constantinopel. Maurits Vanpraet was de uitbater. Na hem kwam de volgende bewoner André Devriendt.
Fig. 2 - Zicht op het kruispunt. Foto jan. 2015 (Noël Denolf)*



die wij kennen als de Heirweg is een verwijzing naar de Diksmuidse Heirweg, die de wijk doorsnijdt van St.-Andries tot Aatrijke. In feite zou de wijk De Noordwandeling moeten heten, zoals de kapel en de herberg De Noordwandeling, vroeger bewoond door Richard Vanpraet-Kempinck, nu Bouwmaterialen Maertens. Maar waarschijnlijk is de wijknaam De Heirweg ontstaan door het gebruik van de bewoners zelf.

De wijk had jaarlijks een weekendkermis de zondag na Pasen. En zoals alle wijken in Zedelgem had hij ook nog een kermisdag, gekoppeld aan de grote kermis op het dorp (zondag na Sint-Laurentius, 10 augustus). Op de Heirweg was dat de donderdag na de kermis op het dorp. De kermisattracties stonden op de parking van het huidige café De Heirweg, toen nog een grasplein en op het voetpad, als je het een voetpad kon noemen, aan het café de Noordwandeling.

Tijdens de kermisdagen was er altijd een grote volkstoeloop, want in alle cafés in de buurt waren er allerhande prijskampen, van om het traagst koersen tot blazengevechten enz. Toen rond 1958 de betonweg van aan het kruispunt richting St.-Andries werd ingehuldigd, was er een speciale duivenvlucht uit Le Touquet in café De Tramstatie. Maar een van de hoogtepunten van de wijk was de komst van beroepsrenner Marcel Ongenae. Het café dat de Ongenae's betrokken werd omgedoopt tot café Sporta. Op het toppunt van zijn wielercarrière was het een stormloop van cafébezoekers, vooral in de jaren 62-63 na zijn mooie prestaties in de Ronde van Frankrijk. Hoeveel sportliefhebbers er toen rondliepen met een koerspetje op hun hoofd met de naam Ongenae, valt niet te schatten.

Als ik terugdenk aan de vroegere bewoners van de wijk die nu reeds rusten in moeder aarde, zijn het er heel wat. Het kan ook zijn omdat ik

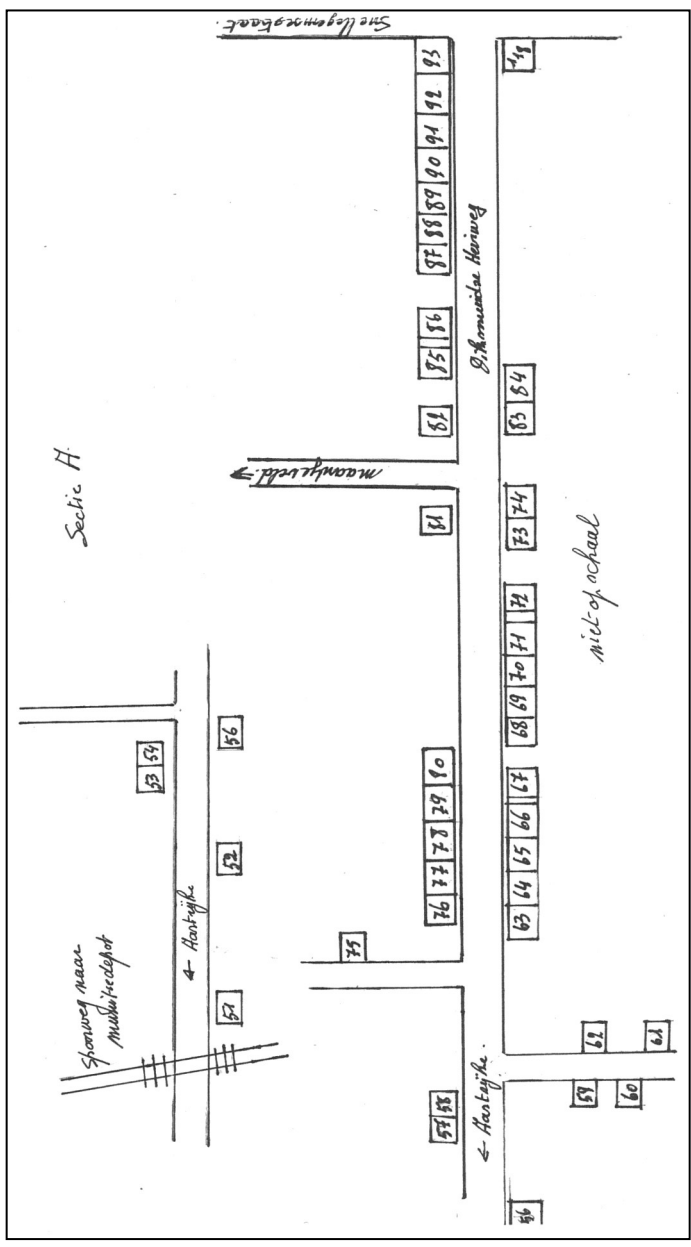


Fig. 3. - Sectie A - Diksmuidse Heirweg, richting Aartrijke, vanaf het kruispunt met de Snellegemestraat

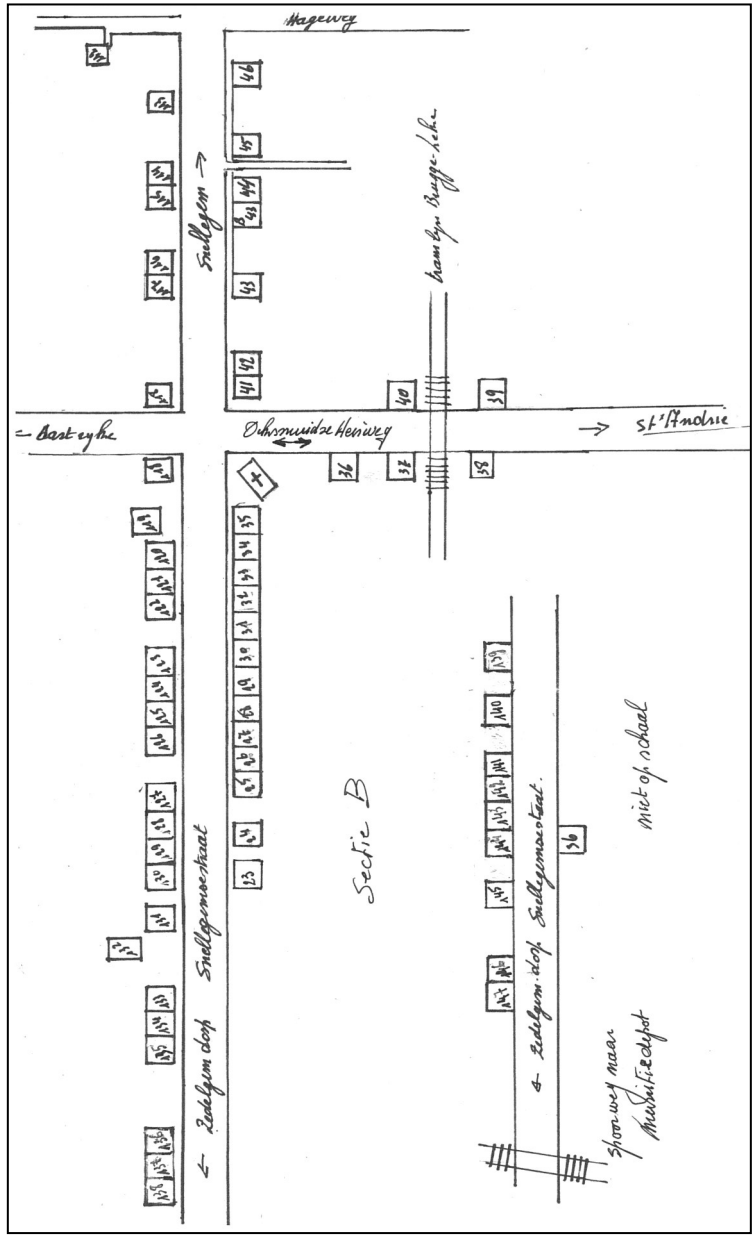


Fig. 4. - Sectie B - Snallegemstraat en Diksmuide Heirweg richting Sint-Andries

zelf niet meer van de jongsten ben.

Laten we onze wandeling aanvatten waar de militaire spoorweg die het munitiedepot in het Vloethemveld met het Zedelgemse station verbond, de Diksmuidse Heirweg kruiste, richting Aartrijke.

Alle huisnummers met het sectie A of B komen uit de bevolkingsregisters 1948/1960 Gem. Zedelgem . De huidige huisnummers zijn ter plaatse genoteerd, begin jan./feb. 2015. Het eerste huisnummer A of B20 is het huisnummer genoteerd uit de bevolkingsregisters. Het tweede nummer /25 is het huidige nummer.

Diksmuidse Heirweg, Sectie A

Het eerste huis aan de rechterzijde richting kruispunt was bewoond door Joseph Degrande en Emma Meuleman en droeg het nummer A51/10.

A52/12 was van André Segaert en Germaine Degrande. Nu staat er een nieuwbouw.

De eerste twee huisjes die wij op onze weg vinden aan de linkerkant, dragen het nr. A53 en zijn bewoond door Leon Daenekindt. Hij was weduwnaar van Marie Verhegge.

In A54 woonden August Slabbinck en Idalie Vandewalle. Nu is er de garage Rogiers bvba gevestigd, alsook hun woonhuis met huisnummer /3.

De eerste herberg, Café De Doorn, was eigendom van Emeric Vanhulle-Seys. De woning had huisnummer A56/C12 . Deze woning is volledig

gesloopt en vervangen door een nieuwbouw. Het is heden bijna onmogelijke om de juiste locatie te vinden.

In het huis met nr. A57/31 vertoefde Ida Devriendt, weduwe van Leo Vandenberghe.

Ernaast in de koppelwoning met nr. A58/33 vond je Julien Clevers en Leonie Rambout.

Wij moeten nu de weg oversteken en in nr. A59/18 huisden Henri Hillewaert en Romanie Seynaeve.

Vlak ernaast in nr. A60 vond je Leonie Decock, weduwe van René Miny met inwonende zoon Seraphin. Deze woning is volledig gesloopt.

Op het einde van het doodlopende pad trof je het huisnummer A61/20, het huis van Emiel De Vuyst en Cesarinne Beauprez.

In het nummer A62/22 woonde Zoë Gryson, weduwe van Raymond Deketelaere.

Om de hoek, in nr. A63/24, woonden Frans Daelman en Dematria Debusschere.

Er vlak naast in A64/26 stond de woning van Cyriel Lahousse en Marie Debusschere. Cyriel was fietsenmaker.

Nr.A65/28 was bewoond door Camiel Benoot en Anna Vancauwenberghe met hun vijf dochters. Enkele jaren later bewoonden ze café De Roobaard.

In huis A66/30 had je August Lahousse en Robertine Debusschere, August was vishandelaar. Al deze dames Debusschere waren dochters

van Jan Debusschere uit café De Vlasbloem aan de Kronestraat.

In A67/32 woonden Leon Vanhoecke en Ludwina Beauprez met haar inwonende broer Camiel Beauprez.

In het eerste van vier rijwoningen met nr. A68/34 trof je Willem Vergauwen en Martha Clement.

Nr. A69/36 was bewoond door Ernest Heindryckx en Zulma Vergauwe. In zijn vrije tijd kon je hem aantreffen in de zandputten van Jerome Rabaey.

In nr. A70/38 stond het huis van August Daenekindt en Leonie Denolf. August was vishandelaar Hij trok meestal rond met zijn fiets waarop een bak gemonteerd was waarin zijn koopwaar lag voor zijn vaste klanten. Je kon er ook aan huis gaan om konijnen en allerlei pluimvee te laten slachten.

In A71/40 runden Martha Vyncke en Jozef Desoete een kruidenierswinkeltje.

In A72/42 was de slagerij van Maurits Verplancke en Paula Heindryckx.

A73/44 was de thuis van Maria Vanhoecke, weduwe Richard Deblauwe.

In A74/46 woonde Maria Sabbe, weduwe van Leon Van Borsel.

Nu moeten wij op onze stappen terug keren.

In A75/35 woonden Jerome Rabaey en Emma Sanders. Jerome was landbouwer en schepen onder burgemeester Joseph Lievens. Hij was

ook eigenaar van de gronden waarop de zandputten zich bevonden. Jaarlijks, gedurende de oogstmaand augustus stond er op zijn weide gedurende enkele dagen een dorsmachine. Veel keuterboertjes brachten hun schamele oogst daarnaartoe.

Nu terug naar het vervolg van de Diksmuidse Heirweg.

Op de hoek, in nr.A76/37, woonde Camiel De Cock. Hij was weduwnaar van Magdalena Meulemeester. Enkele jaren later bood de woning onderdak aan Lucien Ramon en Agnes Miny.

A77/39 was bewoond door Charel Eecloo en Hermenie Verbeke.

A78/41 was het huis van Aime Eecloo en Maria Dewachter.

A79/43 werd betrokken door Georges Van Den Broucke en Celine Declerck.

In A80/45 woonden Edmond Benoot en Augusta Debusschere.

A81/53 was de thuis van Leonie Van Houcke. Zij was weduwe van August Rosseel. Op de gronden achter deze woning was voor Wereldoorlog I een steenbakkerij gevestigd.

De eerste afslag is de weg die leidt naar het Maantjeveld. Maar wij verlaten de Diksmuidse Heirweg niet.

Op de hoek, in nr. A82/55, woonden Camiel Vandaele en Eugenie Denolf en hun dochter Yvonne Vandaele en echtgenoot Camiel Margodt.. Yvonne woont er nog steeds.

Opnieuw moeten wij de weg oversteken en komen we terecht bij Rosalie Dejaeghere. Zij had het nr. A83/46b. Zij was de weduwe van

Edward Ramandt, beter bekend als Lietje Ramandt. Dat vrouwtje, zoals ik me haar herinner, liep altijd in het zwart gekleed en met een mutsje op het hoofd.

Ernaast in A84/48 trof je August Degrande en Maria Daenekindt. Jaren later werd het huisje bewoond door Roger Daenekindt en Maria Masschale.

Nu weer de rijweg over.

In huisnummer A85/57 woonden Alberic Steen en Maria Rammant. De naam Alberic was natuurlijk vervormd en de bewoners spraken van Brieken. Hij was postbode.

Ernaast, in A86/59, woonden Richard Slabbinck en Adronia Moeyaert.

A87/61 was van Arseen Mouton en Maria Geneyn, Arseen en zijn vrouw trokken jaarlijks naar de Franse bietenvelden.

Nummer A88/63 was bewoond door Maurits Dupon en Magdalena Floré.

A89/65 huisvestte Michel Heindryckx en Georgette David.

Waar het piepkleine huisje A 90 stond, is tegenwoordig een opslagplaats van Bouwmaterialen Maertens. Het was bewoond door Albert Moeyaert en Germaine Vandaele.

Ernaast, in A91/69, woonden Karel Miny en Martha Denolf.

A92/71 was de eigendom van Hector Cordenier en Albertina Vergauwe.

A 93/73 was café De Noordwandeling bij Richard Vanpraet en Maria Kempinck.

André Maertens en Germana Vanpraet betrokken het huidige woonhuis en de toonzaal van Bouwmaterialen Maertens.

Hier moeten wij opletten, want wij steken het kruispunt over en vervolgen de Diksmuidse Heirweg.

Diksmuidse Heirweg. Sectie B

De eerste woning aan de linkerkant was café De Tramstatie, uitgebaat door Gerard Dehaemers en Pharaïlde Janssens en droeg het nummer B40/75.

Wij moeten nu de trambedding kruisen en in nummer B39/79 trof je Gustaaf Floré en Marie Vandekerckhove. Bij het huwelijk van Michel Dehaemers met Henriette Verbeke werd er de avond voor het huwelijk geschoten. Dat was toen gebruikelijk. De gebruiksvoorwerpen waren een oud verfblik en wat stukken acetyleen (carbure), maar Gustaaf Floré en Richard Danekindt hadden een groot blik en wat speeksel tekort. Ze besloten om een emmer water bij zich te nemen om de carbure te bevochtigen. Maar op zeker ogenblik vatte het blik vuur door slechte ontsteking, Gustaaf sprong opzij en kwam met zijn voet in de emmer water terecht. Hij beweerde achteraf steeds dat zijn voet niet nat was geweest.

In het huisje ertegenover, B38/56, woonden Charel Casier en Malvina Arnou. Malvina was hulpkokkin bij Julienne Hatse en Charel was

boswachter en gedeeltelijk landbouwer. De broer van Malvina, Leon, woonde bij hen in.

Nu opnieuw de trambedding over. Wij komen aan in café Astoria, B37/54, uitgebaat door Richard Denolf en Elsa Misseeuw.

In B36/52 trof je Hendrik Allemeersch en Elodia Monballiu samen met de inwonenden André Lagast en Adriana Allemeersch en ook nonkel Remi Monballiu.

Het eerste gebouw dat wij nog eens tegenkomen, is de kapel van De Noordwandeling.

Snellegemsestraat. Sectie B

Wij slaan linksaf de Snellegemsestraat in, richting Zedelgem-dorp. De eerste woning B35/124 was eigendom van Achiël Steelandt en Maria Moeyaert, Achiël was verantwoordelijk voor het onderhoud van de kapel.

In B34/122 woonden Leon Verbeke en Urbanie Dupon.

B33/120 was de thuis van Pieter Maene en Maria Derynck en zoon Cyriel die er een schoenwinkel had.

Ernaast, in B32/118 vertoefde Gertrudis Benoot. Zij was weduwe van Edmond Vanhaverbeke.

In B31/116 woonden Cyriel Moeyaert en Madeleine Deketelaere.

B30/114 was de thuis van André Slabbinck en Alice Benoot.

Camiel Sabbe en Albertina Vanackere woonden in B29/112 en hadden er een slagerij.

Ernaast, in B28/110 woonden voddenkoopman en petroleumhandelaar Macharius De Cloedt en Flavie Delaere.

In B27/108 woonde Magdalena De Cock, weduwe van Jérôme Verhaeghe, samen met haar dochters.

De aanpalende woning B26/106 werd betrokken door Achiël Seynaeve en Irma Wulleman.

In het lage gebouwtje B25, nu verdwenen, woonde Sidonia Mortier, weduwe Vanhooren met haar zoon Jeroom en diens vrouw Maria-Magdalena Casier. Op deze plaats wordt nu een nieuw gebouw opgetrokken.

In B24/100 woonde Clotilde Clement, weduwe van Charel Degrande. Haar dochter Rozana had er een kapperszaak.

B23/98 was de woning van Camiel Allemeersch en Magdalena Rosseel.

Nu moeten wij een flink stuk stappen en komen aan het huis met nummer B36/78. Het werd bewoond door Camiel Van Belleghem en Maria Vangelder. Hun zoon Marcel had er jaren later een tuinbouwbedrijf.

Net naast de eigendom van Camiel Van Belleghem lag het voetbalterrein van Excelsior Zedelgem, nu woonwijk De Vier Eiken.

Ondertussen zijn we aan de bedding van de oude spoorlijn die het station van Zedelgem verbond met het munitiedepot in het



*Fig. 5. - Zicht van zuid naar noord met links café Concordia eertijds De Spar.
Postkaart jaren 1930?*

Fig. 6. - Snellegemsestraat van zuid naar noord. Foto jan. 2015 (Noël Denolf)



Vloethemveld.

Snellegemsestraat. Sectie A

Nu keren nu op onze stappen terug. De eerste woning A147/41 was van Seraphin D'Hollandere en Zoë Vandaele. Seraphin was beroepsmilitair in de kazerne en was verzorger van het paardje.

In het huis ernaast, A146/43, woonden Odiel Jonckheere en Leonie Vandaele. Odiel was tewerkgesteld bij de gemeente en Leonie was de zus van Zoë.

In A145/45 trof je August Bonte en Clemence Devogelaere.

In A144/57 woonden Maurice Jonckheere en Emma Saelens. Maurice was leraar aan de gemeenteschool.

A143/61 was eigendom van Petrus Vandaele en Eliza Ryngaert. Petrus was varkensslachter en had er een kruidenierszaak.

Ernaast, in A142/63, vond je Gustaaf Eecloo en Maria Vandaele.

A141/65 was bewoond door Oscar Ongenaë en Angèle Goegebeur.

Elodie Foré, weduwe van Gustaaf Aneca, woonde in A140/67 met haar zoon Michel.

In A139/69 was het de zoon van Elodie, Charel, en zijn vrouw Maria Van Lersberghe die er woonden. Charel was aannemer van

timmerwerk.

A138/71 was de thuis van René Hoste en Maria Aneca. Maria had er een textielwinkel.

De woning die er aanpaalde droeg het nr. A137/73 en was bewoond door Oscar Vandaele en Juliana Ryngaert.

In A136/73 baatten Marcel Jonckheere en Elisa Vandaele café de Roobaard uit. Elisa was de dochter van Oscar.

Ernaast en aangebouwd aan het nr. A135/75 trof je Camiel Buffel en Martha Haesaert en Robert Verstraete en echtgenote Maria Rosseel.

A134/81 was het huis van Victor Balliu en Julia Boudt en A133/83 van Camiel Eecloo en Magdalene Boudt.

De woning die wat verwijderd staat van de weg en die destijds café Jeruzalem heette met het nr. A132/87, werd bewoond door Henri Van Hessche en Eugenie Vanpoucke.

In A131/89 woonden Camille Degrande en Zoë Vandaele en dochter Helène, die gehuwd was met Richard De Clerck.

In nr. A130/91 trof je Albert Jonckheere en Alice Daenekindt en in A129/93 Richard Vandaele en Victorine Verdonck.

A128/95 was bewoond door Petrus Vermeulen en Georgine Verdonck.

A127/ 97 was eigendom van Omer De Clerck en Judith Wybouw. Ze hadden er een fietsenwinkeltje, maar na een tijdje bouwde Omer de bekende Electrozaak uit.

Odiel Vermeersch en Martha Debast kwamen op hetzelfde adres wonen.

A126/99 was het huisje van Cyriel Pertz en Alice Jonckheere en in A125/101 vond je Maurice Degrande en Jeanette Degrande.

In A124/103 vertoefden Edmond Jonckheere en Lazarie Delanghe.

In Café Concordia met nr. A123/103 woonden Marguerite Jonckheere en Féliciaan Danschotter.

De woningen A124 en A123 werden samengevoegd.

A122/109 was eigendom van bakker en kruidenier Urbain Vanhaverbeke en zijn vrouw Eveline Verhelst.

In A121/11 werkten klompenmaker (kloefenkapper) Maurits Degroote en Irène Hoste, Maurits was gedurende de wintermaanden klompenmaker en gedurende de zomer kelner in Blankenberge in Le Petit Rouge.

Café Derby, nr. A120/113, werd door Charel Debast en Paula Claerhout uitgebaat.

Het huis dat wat verwijderd staat van de straat, droeg nr. A119/115 en werd bewoond door Camiel Vanryckeghem en Pharailde Bonte.

Uiteindelijk zijn wij aan het kruispunt in A118/117, café Vierwege, nu Den Heirweg.

Wij dwarsen de Diksmuidse Heirweg en volgen verder de Snellegemsestraat. In de eerste woning voorbij Bouwmaterialen Maertens, nr. A117/119 woonde de familie Hendrik en Maria Verbeke

-Verbeke en hun dochter Julienne, gehuwd met Henri Verbeke.

In de duowoning met A116/121 trof je Edouard Vandaele en Virginie Verbeke.

A115/129 was eigendom van Noël Ghesquire en Madeleine Ommeslag.

A114/131 was het huis van Frederic Danschotter en Martha Vannieuwenhuysse.

In A113/141 woonden René Hillewaert en Octavie Hollevoet.

Het laatste huisje met het nr. A112/145, bijna op de grens met Snellegem, werd betrokken door Camiel Jonckheere en Martha Mandeville.

Nu moeten wij op onze stappen terugkeren en het eerste nummer is B46/146 van Jonas Daelman en Magdalena Vandekerckhove.

B45/144 was eigendom van melkventer en landbouwer André Teerlinck en zijn vrouw Martha Floré.

In B44/142 vertoefden Lucien Debast en Irma Reynaert.

B43/140 was de woning van André Wardenier en Paula Naeyaert.

In meubelwinkel of bazaar B43/130 woonden Maurits Van Lersberghe en Paula Aneca.

Renaat Van Ackere en Rachella Ryngaert bewoonden B42/128. René was een sportman in hart en nieren, vooral supporter van onze plaatselijke vedette Marcel Ongenae.

Het laatste huis is B41/126. Het was bewoond door Hector Floré en Maria Vande Castele.

Alles wat zich ten westen van de Snellegemsestraat bevindt, is de Sectie A. Alles wat zich ten oosten van de Snellegemsestraat bevindt, hoort bij sectie B.

Herfstlezing

Vrijdag 30 oktober 2015 om 20.00 uur
in 't Kloosterhof (Kerkplein 4, Zedelgem)

lezing met ppt door
JEF VACKIER

Tuur Naeyaert, de schrik der Duitschers

De titel van de lezing is ook die van de gelijknamige publicatie die op 19 september verscheen in eigen beheer. Tuur Naeyaert, voortvluchtig voor de Duitsers tijdens WO1, ontsnapte vijfmaal uit Duitse gevangenschap en overleefde de oorlog als een soort Robin Hood. Hij was woonachtig te Torhout, maar doolde vier jaar rond in de streek van Lichtervelde-Torhout-Veldegem-Loppem. Dit onderwerp heeft alle stof in zich voor een boeiende lezing.

Organisatie: Heemkundige Kring Pastoor Ronse
Iedereen welkom. Toegang: € 4,00

Herfstlezing

Vrijdag 27 november 2015 om 20.00 uur
in 't Kloosterhof (Kerkplein 4, Zedelgem)

lezing met ppt door
MICHEL GOEMAN

Operatie Ramrod

**Geallieerde bombardementen
op kasteel Ter Linden te Sint-Michiels,
Pinksteren 28 mei 1944**

In het kasteel Ter Linden van de familie de Briey te St.-Michiels bevond zich tijdens WO2 het radiopeilings- en decoderingscentrum van de Duitse bezetter. Voor het welslagen van de landing in Normandië (6 juni 1944) bombardeerden de geallieerden op Pinksteren 1944 het kasteel en de omgeving met alle nefaste gevolgen vandien.

Organisatie: Heemkundige Kring Pastoor Ronse
Iedereen welkom. Toegang: € 4,00



Kasteel van Loppem

Neogotisch topmonument met rijke kunstcollecties,
romantisch park met vijvers en doolhof

Een ideale daguitstap!

De manege biedt een uniek kader
voor elk evenement, feest of seminarie.

Openingsuren, tarieven en andere info:

www.kasteelvanloppem.be

Steenbrugsestraat 26 - 8210 Loppem

WALCARIUS VERZEKERINGEN

BVBA

Groenestraat 31 bus 2, 8210 Zedelgem

Tel 050 20 06 02

joan.walcarius@verz.kbc.be



KBO 0887.868.616, rekeningnummer BE60 7380 2058 3018
Verbonden agent: FSMA 101723A, van kbc-verzekeringen nv,
Prof. Roger Van Overstraetenplein 2, 3000 Leuven, btw 0403.552.563, rpr/Leuven

GARAGE DEKETELAERE
VELDEGEM — LOPPEM

Torhoutsesteenweg 383
8210 Veldegem
Tel: 050/27.74.94

Autobaan 17
8210 Loppem
Tel: 050/822.822

www.opeldeketaere.be
info@opeldeketaere.be

Reeds meer dan 40 jaar een familiebedrijf!

Persoonlijke service ...
...van generatie op generatie!

Reeds 3 generaties is DEKETELAERE
onlosmakelijk verbonden met OPEL



 **bouwmaterialen
MAERTENS n.v.**

Zedelgem

- bouwmaterialen
- vloer & wandtegels
- blauwsteen
- basalt
- kandla
- graniet
- witsteen



Diksmuidse Heirweg 73, 8210 Zedelgem
tel. 050/20.91.01

info@maertensbouwmat.be

www.maertensbouwmat.be